

Adviesnotitie kennisvergroting en bewustwording kwaliteit cabinelucht bij luchtvaartpersoneel

De Nationale Adviesgroep Cabinelucht (NAC) geeft in deze adviesnotitie concrete adviezen omtrent het trainen van cabine-, cockpit- en technisch personeel en over het melden van voorvallen rond cabinelucht. Deze notitie wordt door de NAC aangeboden aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Deze adviesnotitie over training van cabine-, cockpit- en technisch personeel heeft als doel:

- Kennis vergroten over en bewustwording van de kwaliteit van cabinelucht;
- Het kunnen herkennen van geuren, fume events¹ en symptomen;
- Vastleggen van de manieren waar en waarop meldingen gedaan kunnen worden;
- Instructies geven over follow-up na een vlucht met geur of fume event.

Aanbeveling Technical Report over training

In het Technische Rapport NPR-CEN/TR 17904² staat de volgende aanbeveling (nr. 11.1):

Airline operators shall develop and implement training/education programmes for pilots, cabin crew, and maintenance workers to enable them to recognize, respond to, and document the suspected/confirmed presence of transient/sustained ventilation supply air system-sourced fumes. This training and education shall be provided at regular intervals, including initial training, and at least annually.

Airline operators shall review and update their training/education programmes and supporting materials on at least an annual basis to ensure that the delivery is effective, and the information is current.

Airline operators shall maintain a record of workers' participation.

Constatering door de NAC

De NAC heeft geconstateerd dat er steeds minder meldingen van fume events en/of afwijkende geuren worden gedaan bij het Analysebureau Luchtvaartvoorvallen (ABL) van de ILT. Het is niet duidelijk of dit daadwerkelijk minder voorkomt of dat het wel voorkomt maar niet wordt signaleerd en/of gemeld.

Het is voor cabine-, cockpit- en technisch personeel evenals passagiers mogelijk om geur- en gezondheidsincidenten direct bij het ABL te melden³. De meldingen worden door het ABL verzameld in het kader van de Europese Verordening 376/2014. In deze verordening is vastgelegd hoe het ABL met het oog op vertrouwelijkheid moet omgaan met de meldingen.

Nationale Adviesgroep
Cabinelucht

p/a
RIVM
A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl/vliegtuigcabine-
luchtkwaliteit

Auteurs: Nationale
Adviesgroep Cabinelucht

Contact: nac@rivm.nl

Kenmerk: KU-2023-0005

Datum: 20 juli 2023

¹ Het vrijkomen van gassen, dampen en/of rook door een chemisch proces zoals verbranding, verhitting of explosies.

² <https://www.nen.nl/npr-cen-tr-17904-2022-en-303562>

³ Directe meldingen zijn mogelijk via <https://www.ilent.nl/onderwerpen/voorvallen-luchtvaart>

Het is ook mogelijk om anoniem te melden. Het bestaan van deze meldingsroute is vrijwel onbekend.

Ook blijkt dat de standaardtermen om meldingen te beschrijven niet voldoende gedetailleerd zijn. Denk bijvoorbeeld aan de exacte oorzaak van een fume event. Hierdoor kan de registratie van meldingen door het ABL niet op detailniveau plaatsvinden en verschaffen analyses van meldingen op dit moment onvoldoende inzicht.

Een korte peiling onder de actieve leden van FNV Cabine (KLM) wijst uit dat cabinepersoneel slecht op de hoogte is van de verschillende geuren die afwijkend/alarmerend zijn en dus gemeld dienen te worden. Tevens blijkt dat cabinepersoneel onvoldoende op de hoogte is van de potentiële gevaren (fysieke impact) van geuren en fume events. Ook werd in deze groep aangegeven dat als dit zou worden gesignaleerd aan boord, de wijze van melden niet bekend is.

In de NAC-vergadering van 13 december 2021 gaf VNV aan dat het cockpitpersoneel niet wordt getraind om deze geuren aan boord te herkennen en NVLT gaf aan dat jaren terug is aangegeven dat de neus niet actief mag worden ingezet voor signalering volgens de arbo-wetgeving in Nederland.

Opinie van de NAC m.b.t training

In aanvulling op andere mogelijkheden tot signalering (zoals het installeren van sensoren en melders, hetgeen de NAC ziet als belangrijke onderwerpen voor verder onderzoek), benadrukt de NAC het belang van trainen en bewustmaken van werknemers. Het gaat hierbij om het herkennen van geuren, fume events en symptomen die aanleiding geven tot rapporteren, handelen aan boord en/of medische opvolging. De NAC adviseert de minister om luchtvaartmaatschappijen te adviseren om hiervoor een proces in te richten dat past binnen de reeds aangeboden trainingen van de luchtvaartmaatschappijen aan cabine-, cockpit- en technisch personeel.

De NAC benadrukt dat de neus niet ter vervanging van apparatuur zoals melders en sensoren mag worden ingezet. De wens voor onderzoek naar verdere mogelijkheden tot het filteren en monitoren van verontreiniging in de cabinelucht blijft staan. De NAC streeft naar een totaalpakket dat er uiteindelijk voor moet zorgen dat risico's door verontreinigingen in de cabinelucht beter beheerst worden. Het trainen en het informeren is daar een onderdeel van. Het doel is om daarmee de vliegveiligheid te vergroten en luchtvaartpersoneel een gezonde en veilige werkomgeving te bieden.

De NAC streeft ernaar om naast de concrete adviezen in deze notitie op een later moment ook te adviseren over de wijze waarop vervolgens met meldingen omgegaan dient te worden. Hierbij zullen het Technische Rapport CEN/TR 17904 en andere onderzoeken worden betrokken. Daarbij kan gedacht worden aan wat er met het vliegtuig gedaan wordt nadat er een melding is gedaan en hoe er met personeel omgegaan wordt dat vermoedt te zijn blootgesteld en/of dat symptomen ondervindt van een mogelijke blootstelling aan chemische stoffen in de cabinelucht.

Advies inzake trainingen

Luchtvaartmaatschappijen hebben op basis van wetgeving de plicht om jaarlijks cabine-, cockpit- en technisch personeel te scholen. De NAC geeft de volgende concrete adviezen:

1. Train cabine-, cockpit- en technisch personeel jaarlijks over dit onderwerp; over de wijze waarop de lucht in de cabine komt, over bleed air, over de mogelijke

blootstellingen zowel in het geval van een fume event als blootstellingen tijdens standaardoperatie en werkzaamheden. Informeer tevens over de mogelijke schadelijke effecten op de gezondheid en de symptomen die kunnen worden veroorzaakt door mogelijke blootstelling.

2. Train cabine-, cockpit- en technisch personeel jaarlijks hoe zij verschillende geuren kunnen herkennen en onderscheiden door de beschrijving van geuren (geen blootstelling aan geuren). Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat personeel in het kader van training blootgesteld worden aan gevaarlijke stoffen.
3. Train cabine-, cockpit- en technisch personeel jaarlijks over mogelijke symptomen in het geval van een fume event, duizeligheid, misselijkheid en desoriëntatie en informeer hen over de wijze van toegang tot medische zorg na een eventueel incident.
4. Train cabine-, cockpit- en technisch personeel jaarlijks over de wijze waarop zij geuren en fume events en daaruit voortkomende symptomen kunnen melden.
5. Train alle betrokken medewerkers van de safety en health afdeling en de medische diensten over bovenstaande.

Advies inzake meldingen

Het Analysebureau Luchtvaartvoorvallen (ABL) registreert en analyseert de verplichte meldingen van voorvallen in de Nederlandse burgerluchtvaart. De NAC geeft de volgende concrete adviezen:

1. Rapporteer aan de NAC tenminste jaarlijks over de ontwikkelingen in het aantal meldingen. Dit zal worden opgenomen in de jaarlijkse NAC rapportage.
2. Neem het initiatief om in overleg met de NAC meer gedetailleerde standaardtermen voor meldingen vast te stellen en zo binnen het ABL meldingssysteem betere registratie mogelijk te maken⁴.

⁴ ABL gebruikt het Europese meldingssysteem ECCAIRS-systeem dat niet eenvoudig aan te passen is, daarom is het advies gericht op de melders en niet op aanpassing van het systeem.